

Glasilo Prekmurskih Slo-
vencov. Cena na leto 12
K., na mesec 1 K. Urednik
i izdajatelj Klekl Jožef vp.
pleb. Črensovci Prekmurje

NOVINE

Rokopisi se ne vrnejo.
Oglasi (inzerati) se sprej-
mejo. Cena za eden kvat-
dratni centimer 1·10 fil.
za ednok, za večkrat
popüst.

Hčere sv. Ferenc v Žižkih.

Šolske sestre so prevzele šolo katoličansko v Žižkih, v fari Črensovskoj. Te redovnice so tretjerednice, hčeri sv. Frančiška ali Ferenc. Njegov duh je prišel tak v to šolo, njegov čisti duh, njegov ljubeči duh.

Pozdravljamo je v Prekmurji. One so prve redovnice štere do deco včile v našem kraju. Seme so postale, štero mora sad roditi. I znate, kakši sad njim mi želemo? Najobilnejšega, stotero. Dreva naj bodo, štero na celo Prekmurje raztegne svoje vrhove, svoje vejke! Rože naj bodo, šterih duh naj napuni Dolensko Goričko i Ravensko, šterih lepota naj vleče k sebi male i velike da se spuni goreča želja njihovoga velikoga nastavitela „Moj Bog i vse moje“. Pa nekaj naj še bodo! Žitnica slovenskoga duha, šteri bo nasito vse Prekmurce. Od njih naj se včijo ti ljubiti, poštovati svoj materni jezik, svoj narod, svojo domovino.

Kda častite sestre z veselim srcem pozdravljamo na prekmurskih tleh stemi željami i njim voščimo popolen uspeh, želemo spuniti svojo dužnost, dužnost zahvale. Iz dna srca se zahvalimo črensovskomi g. plivanoši, Čačič Jožefi, predsedniki šolskoga stolca, v Žižkih, ki je z Žižkovskov občinov sproso sestre za šolo V največše veselje njemi naj bodo i v povzdigo verskoga življenje cele fare, skromne hčeri velikoga sv. Frančiška.

Zahvalimo se višjemi i okrajnomi šolskami sveti za sprejem i slavno družbi šolskih sester, da nam je dale svoje hčere na prosto žižkovsko šolo.

V faro sv. Križa so prišle

častite sestre, ta zavest naj njim da moč na križnoj poti njihovoga pozvanja. A ta njim bodi tudi v tolažbo: v križi je naima zveličanje. Tolaži naj je tudi dejstvo, da so nej med tujince prišle, nego med brate i sestre. Sedemsto sester i bratov iz tretjega reda je veselo i radostno pozdravlja v črensovskoj fari: *Edni smo zvami, ne bojte se! Pozdravljene v Prekmurji!*

Sprejem šolskih sester v Žižkih.

Dneva 24. meseca februara se je sunce smejalo dol na zemljo. Pa smejalo se je tak žmajno, da so ptičice začele čvketati po pasekah, rožice so pa glavé porinole iz pod zemeljske blazine vč i zvedavale, zakaj se sunce tak sladko smejé. Dečica žižkovska njim je ovadila skrivnost. Pred sedemstoletji je živo eden jako jako sveti človek, — sveti Ferenc njemi je bilo ime — šteri je tak rad meo sunce, pa mesec, pa ptice pa vsako stvarico, ka je vse za svoje brate i sestre zvao. Tak si je naimo premišljavao, ka je vse edna roka, roka božja naredila, vsi smo si bratja zato. Tak je te pravo kovrani; bratec moj kovran, i rožici sestrica moja! Pa dober Bog njemi je za to ljubezen do narave dao posebno moč nad njov: bogale so ga stvarice kak svojega najboljšega očó, ptice so njemi na glavo sedale i prepevale, rožice glavce nagibale če je mimoj njih šó, še divjačina se mirno i krotko voščila krenjšega.

Dnes, tak je pravila nadale rožicam i ptičicam žižkovska dečica, — so hčeri toga vašega prijatela i očó prišle nas včit i k Jezušu vodit. Tomi se sunce smejé. I kda so to ptice i rože slišile, so še veselejše gratele — od veselja so se gibale, z vetričkom igrale ptice spevale, letale, rože dišele... Med tem so prišle tri sestre v Črensovce na farov, žižkovska dečica se je pa zdignola i šla z venčeki lepo opletana z dugov procesijov z lepim obnašonjom po njé...

Tü so tri deklice najprle pozdravile sestre i vsakoj ponüdile en

šopek cvetlic. V pozdravi so jih prošile, naj njim ne zamerijo če je za sestre zové dečica kak drugi, kak matere svoje de je ljubila, zato ka so one naimo tiste matere, štere so dečico k Jezušu prinesle, po njih je bo On blagoslovo.

Precesija se je zdignola zdaj v cerkev. Tü je dečica s č. sestrami en čas bogamolila; zatem so dobili vsi od g. pleb. Čačiča blagoslov i v precesij šli v Žižke. Sprevodili so sem č. sestre tudi g. plebanoš i urednik naših Novin, Kralj Stefan, župan, ki se je teliko trüdio za lepi sprejem, Žizek Martin oskrbnik šolskoga stolca, Stanko Mihal i veliko število občinstva, posebno mladine.

V šolo pridoč je slavolok pozdravo sestre z napisom: Bog vas živi med nami. V šoli je g. pleb. Čačič pozdravo sestre, njim zelo uspehe, je proso njihovo potrpljivost i naglašüvao, naj predvsem včijo v našoj domačoj reči i se njim ponüdo da njim bo v vsakoj potrebi na pomoč. Potem njim je zročó šolo, opomeno deco, naj bogajo sestre, ta je pa trumoma romala pred č. sestre, naj je spozna, štere je tak želno čakala.

Hvala celoj občini, ka je tak lepo sprejela sestre, ka je dobrovoljno dala milodare v prvoj sili njim na pomoč Nadajšnjój dobrovoljnosti večarov zročimo č. sestre, posebno, sosedom i je oprosimo, naj bodo sestram tak naklonjeni, kak so hvale vredno bili bivšemi g. učitelji.

Vučitelica je sestra Pavel Ladislava, Prekmurska, rojena na Cankovi; ročno delo bo včila sestra Petronila Kegel rojena pri Sv. Križi i gospodarstvo pa bo vodila Rudolfina Domajnko, rojena pri Kapeli. Vse tri so z naših bližnjih krajov doma.

Daj dober Bog vsem trem se včakati tistoga, kaj njim je nedužna dečica z celoga grla želela: *Bog vas živi med nami!* Da, Bog večna radošt, daj njim veselo prebivanje v Prekmurji!

Ste dobili do rok?

Kaj? Županom (rihtarom) i krčmarom je poslana bila nepodpisana 20 strani obšegajoča brošura (litografirana) pod naslovom:

Povabilo za proglašitev k ednoma domačimi obrambnimi društvi z glavnim cilom nasega verszvetenoga razvoja i napredovanja z vsejmi našimi mocmi.

Té spis če ste do rok dobili, odgovorte na njega to, ka vi že mate to društvo šteromi je ime „kmečka zveza.“ Ta šče ravno to, ka je v tom spisi omenjeno i jo že davno mamó. Drugoga društva nam ne trebe. To je od vlade potrjeno, novo pa ne. To je krščansko tak za katoličance kak za evangeličance. Novo bi pa rado na socialno-demokratskoj podlogi to je na brezverskom fundamenti zidalo. Na pesek zidati! Bi se obneslo to? Pa v tom dúhi bi rado túdi novine izdavaló i širilo svoje proti verske misli. Rado bi to novo društvo zidalo železnice i moste, podiralo pa vero i poštenjé. Zato bi potrebüvalo vaše podpise i vaše penezé. Té spis je djalina. Ve znate ka je to djalina? Djaliní právijó na Ravenskom tisto reč, štera se naleče stem namenom, da bi se ponesrečo tisti, ki na njo stopi. Té spis je djalina, ne stopite na njo, da vas nesreča ne doleti.

Pisáteljji te brožurice ponüdimó „Novine“ krščanske, narodne, jedini kinč pismeni v Prekmurji, tú lahko objavlja svoje gospodarske reči, radi privolimo. Namen njegov, pomagati Prekmurcom je hvalevreden i slúži našo podporo a odkrito samo na krščanskoj podlogi. Vere ne damo podkapati ne katoličanske ne evangeličanske nikomi, zato ka brez vere je človek nema stvar pa še od té hüjši.

Dvoje samo ne moremo razumeti pri tom spisi i čakamo odgovora od g. komisara:

1.) Gda je povsod vpelan slovenski pravopis (čeravno v prekmurščini, vendar v Gajici še ta se piše,) zakaj se rabi pri tom „Povabili“ madjarski pravopis? Ve je to „Povabilo“ sklenjeno v pisarni komisariata? Je znao za to g. komisar ali nej?

2.) Zakaj se pošilja té spis županom (ritarom), kak da bi

oni dužni bili to društvo širiti i se stem dava uradno lice celoj reči?

Zveza prekmurskih dijakov.

Febr. 8. so zborovali naši dijaki v Ljubljani. Razpravljali so 1. od tistih sklepov, štere so dokončali pri seji doma k božiči. 2. Predsednik Godina je poročao od orlovskoga tečaja v Beltincih i na srce vezao dijakom, naj se dobro navčijo v čem stoji orlovsko društvo, ka do znali našim děčkom v počitnicah na pomoč biti, posebno pa naj se brigajo za izobraževalno društvo. 3. Naj se naprosijo potom Novin odborniki kmečke zveze, ki bi za knjižnice farne pobirali knjige pó vesnicah. 4. Prošena podpora se da na razdelitev ravnateljskomi deli zveze v Črensovce. 5. Višji šolski svet je skleno, da se dijakom srednjih šol dovoli združjenje samo na posameznih zavodah pod pazkov ednoga profesora. „Mi prekmurski dijaki bomo šli naprej po tistoj poti kak Slovenska dijaška zveza.“ I. Godina predsednik.

Kmečka zveza.

Sobočka katoličanska šola izpraznjena. Predsednik kmečke zveze za Prekmurje je podpolkovnik g. Dereaniji poslal pismo, v šterom prosi izpraznitev sobočke k. šole. Pismo omenja, ka kda je učitel že namenjan za to šolo i kda so vse druge šole v Soboti odprte, jedino ta zaprta, bi ljudstvo po pravici sodilo, da se to namenoma godi i bi zasedbo šole držalo za preganjanje svojega verskoga čüta.

Kak nam naznanja g. c. komisar, je šolo vojaštvo opraznilo. Sobočki farniki so lahko veseli, da se v njihovej šoli páli začne včenjé. G. podpolkovniki bodi srčena hvala, da je poslühno naše pravične prošnje.

Kratke črtice iz naše zgodovine.

Do Samove smrti (l. 659) je bio mir. Potem se je pa razdelilo njegovo veliko kraljestvo in tak so se sosidni Avarci znova zdignali proti Slovencom. Pisatel naših „Starin“ pravi: „Po toga vitežkoga Šamoja smrti so grutni Avarci pali gospodje tú gratali, vse gladko vösporobili, vesnice in obdelano zemlo tak na nikoj djali, da je gornja in dolnja slovensčina griva püščava postala in počasi z grmovjom in logami zarasla; močnejše moške

in živino pa ali spokljali ali pa s se-bom odvlekli; šteri so pa ostali doma, stradali so zadosta.“ Te Avarci so pa ne napadali vse Slovence nego samo tiste v Panoniji. To je trpelo skoro 100 let.

Bog je pa poslal ednoga slavnoga in krščanskoga vladara, namreč Karola Velikoga, casara Frankov. Vladao je od leta 763. da 814. Te pride z velikov vojskov na Avarce, ne zato da bi rešo nas Slovence, nego da bi nas vse pod svojo korono spravó. Tak se je túdi zgodilo. Celo slovensko pokrajino od Donave pa do Adrije je razdelo v dve grofiji. Prva je segala od Adrije do Drave in se je zvala „Furlanska mejna grofija“; druga je segala po celoj Panoniji od Drave pa do Donave in se je zvala „Vzhodna mejna grofija“. V toj smo bili túdi mi.

V vsakoj grofiji je bio eden grof šteromi so vsi mogli podložni biti. Casar je pa Slovencom dovoló, da so si poleg grofa smeli zbirati svoje vojvode in leneze (hercege). Ešče zdaj znamo imena ništernih slovenskih vojvodov iz onoga časa, tak na pr. Inko, Pribislav, Semika, Stojmir, Pribina, Kocel,

(Nadaljevanje.)

Dom i svet.

Naša nova vlada. Misisterski predsniik *Stojan Protič*, ppredsniik in železnice minister *dr. Anton Korošec* (ki so nas lani meseca oktobra obiskali), za zvünešnje reči: *dr. Trumbič*, njegov namestnik, *dr. Spalajkovic*, znotrašnje reči: *Marko Trifkovic*, penezí: *dr. Velizar Jankovič*, včenjé (prosveta): *dr. Trifnovic*, pravda: *dr. Momčilo Ninčič* trštvo: *Stojan Ribárac*, agrarna reforma: *dr. Krnic*, kmetijstvo: *Ivan Roškar*, šume i rüde: *dr. Kovačevič* pošta: *dr. Mahko Drinkovic*, javna dela *Joca Jovanovic*, socialna politika *dr. Šurmin* prehrana: *dr. Stanišic*, vojska: *Branko Jovanovic*, vera: *dr. Fran Jankovič* — vlada je že zaprisežena. **Minister Roškar** je slovenski kmet.

Naloga nove vlade je vküp pozvati parlament to je narodno spravišče, sklenoti pravdo od volilnoga reda, popraviti valuto, to je ceno naših penez. štere so socialisti i demokratje ali liberalci tak dolpobili.

Neša kmečka zveza močno dela, da vsa ženske dobijo volilno pravico, to je ka do smelega poslanca (kōvete) devati, voliti. Nova vlada že tudi dobro pomēče, čisti stare smeti. 1000 vagonov kukorice so šfeli prvejši ministri vōšfercati, ka bi si žepe napunili, mi bi pa tem bole stradali. Té izvoz je nova vlada prepovedala. Kak je prvajša socialna i liberalna vlada delala, naj razsveti en zgled. Prepovedala je belice vōvoziti. (Zato je spadnola cena belic). A dovolilo je pa liberalski minister Kramer bratoma Mihajlovič 10 vagonov belic vōvoziti ne da bi plačala carino. Država je sfem ravno 1 milijon kron kvara mela, naši kmeti pa pri belicah ne menje, samo tisti gospodje so si napunili žepe, štere tak jako hvali „samostojna kmečka stranka“, sovražnica naše krščanke kmečke zveze. Minister Bukšeg, da je nepošteno gospodaro, pride pred sod. Horvacki ban je dr. Matko Laginja. Predsednik deželne vlade v Ljubljani za Slovenijo pa pāli dr. Brejc, ki je lansko leto bio.

Madjarsko. Dela se zato, da bi se N. Austrija i Madjarska združile z Nemčijov. Madjari želejo v Parizi, naj se njihove meje proti Jugoslaviji, Čehom i Romanom preglednejo. Urednika socialdemokratskega lista „Nep-szava.“ Somogyi Bēlo i sotrudnika Baczó Bēlo so neznanu ljudje vmorili.

Rusija. Boljševiki so zavzeli mesto archangelsk iz rok Angležov, pri Tarispoli so pa zgrabili 2900 Romanov.

Španska vlada je odstopila.

Poljsko Ruski boljševiki so napadnoli Poljsko republiko. Glasi se, da so odbiti.

Glasi.

Samouprava Prekmurja. Kak strela z čiste nebe nas je zadeo glas, ka v zadnji vūri svoje samovlade nas sfela liberalno-socijalna vlada posrečiti z samoupravov, z autonomijov in nam na čelo sfela postaviti moža, sfteroga ime je v Prekmurji popolnoma heznano, nikšega dr. Schittnigga. Prekmurci kak najodločnej protestiramo proti takšemi napadi. Mislimo, da smo dnes opravičeni zahtevati, da se opitā v takših važnih zadevah tudi prekmursko ljudstvo, jeli njemi to po voli ali ne.

Nesreča. Na sprevod sta se pelala z Črensovec na D. Bistrico gg. Hauko Jožef kaplan i Luthar Števan, školnik. Ne daleč od cerkvi so se konji spāčili, kantār kočijaši z rok strgali i v divjom begi bežali proti mošti. Gospoda se prestrašita i skočita dol, ali oba nesrečno. G. školnik

spadnejo nazaj i si roko skučejo, da njim je močno otekla, g. kaplan so si pa brado razbili, roko stukli i še po lici ranili. Rane so pa ne nevarne i lepo celijo. Hvala Bogi, da se je vekša nesreča nej zgodila.

Vmro je v Beltincih mladi apotekar Szepessy Gustav od španjolskoga betega komaj 31 let star. Žena je tudi v tom betegi trpela, kda je on mrtev ležao na odri. Povrgo je edno dete.

Marijine Liste smo odposlali na vse fare. Če je kje ne bi dobili, naj se zglasijo v Črensovcih pri uredništvu Novin, ka je določljemo.

Na podporo M. Lista i Novin so darovali tekoče leto v koronah: Štimec Jurij z Sv. Bistrice 10, Lutar Kata z D. Bistrice 4, Horvat Marko z Trnja 3, Domobranci 20 dpp. po Špilak Števan i Bratonec 45, (Darovali so Horvat Gregor, Špilak Štefan z Bratonec, Zver Ignac, Gornjec Ludvik z Dokležovja, Pūčko Števan, Puhan Janoš z Bogojine, Črneta Janoš z Filovec, Zver Mihal od Lipe, Korpič Janoš z Bakovec), Čačić J. pleb. z Črensovec 20, Alojzij Kokelj, župnik, Vurberg 2, Žilavec Franc, Gerlinci, 6, Levašič Verona D. Lendava 10, Črni Marko Renkovi 1-80, Tkalec Jožef, G. Bistrica 2, Plej Bara 1. dr. Kočar Jožef n. civ. kom. D. Lendava 100, Sever Božidar župan, D. Lendava 30, Rože J. Radosti z V. Polane 22, Tkalec Kata, G. Bistrica 10, Šeruga Janoš od Sv. Sebestjana 2, Jerjek Ana 2, Šaruga Jožef 10, občina Nedelica 71, Gumilar Karol Cankova 16, Sömen Ana, D. Bistrica 2, N. Turnisce 2, Čigan Matjaš, Žižki 2 kroni. (Dalje.)

Seja šolskoga sveta je pozvana na 6. marc. na soboto pāli, kda duhovniki največ posla majo doma.

Solskim stolcom. G. civ. komisar nas je obvesto, da v njegovom imeni naznanimo šolskim stolcom to: šolski stolci to je stari, majo oblast dale voditi šolske posle kak dozdej, dokeč se nove kotrige ne zvolijo.

Zahvala. Upraviteljstvo občne javne bolnice v Radgoni se najsrčneje zahvali vsem onim velikodušnim darovnikom v Bogojini ki so darovali koncem meseca januara t. l. vekšo množino raznih živil občnoj javnoj bolnici v Radgoni po prošnji tūkajšnjih sester od Sv. Križa, prekmurskih rojakinj.

Merjenje zemlje, grūnta, razmerjenje posestev **sprejme Bačić Árpád,** stavbenik i inženir, pod Lipov p. Turnišče, Prekmurje.

Ponarejene penēze (nedobro markirane) dobi naše ljudstvo pri odaji svoje živine. G. Benko tudi z takšimi plačuje. Sami smo vidili več takših jezerk. Da je ta trgovina

vlade, gotovo je ta odgovorna za kvar naših ljudi. Oprosimo g. c. komisara, komi je to trštvo pod pazko postavljeno, naj opomene svoje kŭpce, ka do pravi penēz rabili pri izplačanju, nadale pa naj da ponarejene penēze zmeniti za prave. To se pa samo obsebi razmi, ka kvarni tū ne bodo naši ljudje i ne smejo biti niti ednoga filera.

Belice i obūteo. V Cmureki — Cmurek je v N. Austriji ne daleč od Radgone — nove cipele davajo za 125 belic, nove črevlje pa za 250 belic. Bi ljubljanska „Obuvelnica“ to ne mogla včiniti? — Kmečka zveza je to prosila, g. civ: Komisar pa bo prošnjo podpirao, ka nam je sam to obrovoljno naznalo.

Tolvajijo. V žižkih pri Kramar Martina ženi, v Trnji pri Sobočan Jožefi, v Črensovcih pri Špiclinovih i Vampatiči so tolvajje odnesli, zrnje, živež i druge reči. Vūzem se približava, piti de trbelo na vūzemski pondeljek, more se zato naprej prskrbeti za penēze. Ta kŭga že leta duga kole naš kraj. Da bi zarazmsla to oblatt i prepovedala te svētko igro.

Zrnje naših delavcov so Madjari ne pūstili prek mej. Mi smo to naznanili g. civ. komisari, naj njim pomaga. Za odgovor smo dobili, da je že pred dvema mesecoma pisao v Ljubljano i zaproslo vlado, naj vse potrebno včini, da Madjarska dovoli sem spraviti zasluženo zrnje. Najmenje petkrat je ešče pisao g. c. komisar v Ljubljano i silo vlado, naj pomaga tū. Ta je odgovorila, da je prošnjo poslala v Belgrad i oprosila osrednjo vlado, naj v toj zadevi taki napravi potrebne stopaja v Budapešti. Z Budapešta še ne prišo odgovor.

Mešno vino je poželo. Pred božičom je prišo eden 25—30 let star človek v Ljutomeri na farov pā zdigno do len lagviček, šteri držao 25 litrov. Nato je oproso g. dekana v imeni beltinskoga plivanoša, naj nalijejo lagviček, ka je g. plivanoši sfčišta zmenjkalo vino i ka svetke ne morejo niti mešuvati. Dober dekan so prošnjo poslūhnoli i dobro vino od 1. 1917 — 12 koron falej računali. Človek je vino plačao i odišeo. Beltinski g. plivanoš so té dni hodili v Ljutomeri i mrsko so tam glēdafi, kda so jih g. dekan pitali če so dobili mešno vino do rok. Nepoštenjak je mešno vino sam spio, meše pa gotovo ne poslūšav.

Pūščeni so z voze 25. febr. interniranci z D. Lendave. Srčna hvala g. civ. komisari, vojaškoj oblasti za to vsmiljenost.

Ka delajo samostojni? Kotrige „samostojne kmečke stranke,“ z sfterov so nešteri gospodje v Soboti sfiteli našo „kmečko zvezo“ razčreti, so napadnole pijane i nahujskane z

latami pri G. Sv. kungoli ljudi iz kmečke zveze, šteri so tu meli zborovanje. To piše „Straža“ 23. febr. Pri poročamo vsakom, ki čuti v sebi pozvanje na službo razbijáčov, naj stoni v „samostojno km. stranko“, tu de štista fino shájao, kak se vidi.

Šteri štemplni so ne pravi na bankovcah 1000 kronskih. Najbolje se na rešpektio dajo spoznati. Ali sprostim oči tudi se dostokrat lahko spoznajo. Farba je pomarančasta i modra pri pravih. Če je zelenkasta ali bolje črnkasta, neso pravi. Pri pravih je beli rob okoli napisa vozek, kroha sloni na glavi oba orla, teva mate kljüne odprte i jezike vdržita, mata štiri škramplje, v répi pa štiri rumene štrafe; nadalje beli križ na desno mora vezan biti z belim vekšim četvérokotom to je z vekšov pikov na štiri kiklé. Kje so samo male pike, neso pravi. Pri pravih je nadalje roža v koti i ne zvezda. Pri izmenjavi peněz se te ponarejene banke z rdečim naznanjajo, da več nikom ne pridejo do rok. Če je več markov ali štemplnov na ednoj banki, je prava ta, če so štemplni pravi i prav žigosani i telko vrednosti majo kak bi samo eden mogo meti.

Vstajenje naroda. Zadnje nedelo je bio popoldne ob 3 vóri v Lendavskih gorica pri podžupani g. Vargi lepi ljudski shod lendavskih Slovencev. Nad 200 jih je prišlo vkúper. Govorili so g. nam. civ. komisara dr. Jožef Kočar, komandant vojaški v Dol. Lendavi podpolkovnik (alezredes) Mundžič in lendavski župan Božidar Sever od zgodovine Prekmurja, od ljudskih zahtev in potreb, pa od vnogo drugih hasnovitnih reči.

Dolnja Lendava. V ponedlek, 1. marca se je odprla znova po dugih mesecaj elementarska in eden razred polgarske šole Po službi božoj štera se je ob 9 vóri slúžila v vseh treh cerkvah, so se zbrala deca z stariših in zastopniki cerkvenih, vojakih in civilni oblasti v polgarski školi kje je lendavski župan g. Božidar Sever govor držao in pozdravo vse nazoče v slovenskom vogrskom in nemškóm jeziki, in solo izročó znova njenomi nameni: Včenjej mladine. Govorili so še nadučitelj Sėči, profesor Medzihradski, č. kanonik Strausz, rabinar dr. Rudolfer in farar Teke. Želeti bi bilo, da se že po vseh školah v Prekmurji začne včenje.

Eto nikaj, drži dobro!

Močni ljudje so na bojišti levali svojo drago krv, ženske, padeca so delati mogli doma. Blago, z šterim v mirnom časi so pune bile bonte, fabrike, je zdaj sfalilo. Menje bilo čížem, menje platna, mele itd. No, to se vidlo

včasi na cení. Mela se odala za 2-do 3 kron, črevle za 200 pa ešče više. Zakaj je tak skočila cena? Sakšemi potrebno blago je zmenjkavalo, ali množina peněz je pa porasla. Nej samo vrednost robe (blago) se je zdignola, spadnola je stem taki vrednost peněz, ar ga z vsakšim dnevom več i več bilo.

V mirnom časi za papirnato jezerko so sakše banke vóplečale 100 zlatov. Probajmo to denes. Prosi dnes 100 zlatov za jezerko, zagvúšno da se uradnik banki dobro nasmije i ti prve, da 3 zlate znabiti — dá, ali več nemogče. Kak to? Tak, moj dober prijatelj da so te z jezerkov prehvalili. Istina, na štampano je na njej, da dežela 1000 kron vrednoga zlata plača za njo, ali či ga nema? Samo 3 zlata ti more dati, ar či bi sto zlatov plačala za tvojo papirnato jezerko, te bi velika svota (šuma) jezerk brez pokritja ostala, ka telko pomeni da niti ednoga zlata ne bi mogli dati za nje. Ja, pa praviš ti, jezerka samo telko vredna kakšo vrednost ma zlat, šteri se dobi za njo. Istina! Či 3 falatov zlata mi dajo za jezerko, te samo telko je prav za prav vredna.

(Nadaljavanje.)

Kino.

Te dni pride v Prekmurje ljutomersko kino i bo igralo za vse Prekmurske Slovence najvažnejše zgodovinski film „življenje, trpljenje i vstajenje Jezusa Kristusa“ Vsaki zaveden krščenik bodin mož ali žena, šolar ali detece, naj pride si pogledat da skuz občútlive igre. Igra se rojstvo Jezusovo, njegovo včenje, zadnja večerja na to strašno bičanje skronanjom, nepopisno žalostna križna pot na goro kalvarijo, njegova smrt z znamenjom t mice, z bliskanjom vzetje z križa i pokop, vstajenje odičeno na tretji den, nato razne njegove prikazni i slovesni odhod njegov v nebesa k svojemi oči.

Začeli bomo v Soboti, nadalje po vseh vesnicah, kje so šole i za nas primerni prostori do D. Lendave i še niže pa v Medjimurji če bodo prostori za nas.

Zavedni krščeniki, da ne pozabite dnéva, kda vas obiščemo v vašem kraji.

Z velepoštúivanjem

Vas pozdravljam

Ferdinand Kosi

lastnik gibajočega gledališča (kinematografa) v Ljutomeri (Lotmerki.)

Pošta.

Žilavec Jožef. Tropovci. Pejnezi so prišli. **Gospod Janoš. Fokovci.** Kmečka Zveza prosi vlado, da vam pri penězaj pride na pomoč. Ne pozabimo na goričko.

Bakanič Franc. Srdica. Kmečka.

Zveza je pisala že drúgoč na vlado, da se vam poskrbi za delo na poli v Jugoslaviji. Odgovor pride v Novinah. Pa urednik Novin je spozosed še pisao na Horvacko, da vam spravi delo na poli.

Najnovejše.

Ki nemajo peněz štemplanih, naj do 10. Marca vložijo prošnja za štemplanje. V prošnji naj naznanijo vzroke, zakaj so ne bili štemplani. Prošnja naj se pošlje na komisariat.

Civilni komisar za Prekmurje v Soboti, dne 26. 2. 1920.

Štev. 1739. **Razglas. (Peneze)**

Na naredbo ministra za finance od 30 januarja 1920 J. br. 1545 (ur. lista štev: 18) in od 7. februarja 1920 J. br. 2460 (ur. lista štev: 21) se odtégnejo v ozemlji celoga kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev dobro štemplani papirni pejnezi avstro-ogrske banke i se zamenijo za kronsko-dinarske banke Narodne banke Srbov, Hrvatov in Slovencev, šteri imajo na ednoj strani napisani znesek v dinaraj i na drúgój strani štirikrat telikajši znesek v kronah.

Zamena se se vrši tak, da se za določeno vnožino kronskih bank Avstro-ogrske banke dá tista vnožina kron v bankovcah Narodne banke kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, to je štirikrat manjša vnožina dinarov, nego koron se ne dá nikaj ne menje.

Zamenjava se je že začnola in pa se vrši ta zamenjava za Prekmurje pri davčnih uradah (adóhivatal, Steueramt) v Soboti i v Lendavi. Zamenjava se konča 15. marca 1920. Te den prehenjajo biti kronske banke Avstro-ogrske banke po K 20, 50, 100 in 1000 K postavno plačilno sredstvo.

Kronski papirnati pejnezi Avstro-ogrske banke za eno krono, dve kroni in deset kron se za zdaj še ne bodo zamenjali in ostanejo še dalje v prometi (plačilno sredstvo). Ravnotak se bodo kesnej zamenjale potrdila za onih 20%, šteri so bili odtegnjeni o priliki zaznamenüvanja bank.

Opomni se še posebi, da so občinski zastopniki (rihtarji) dužni iti k ljudem, šteri so zavolo betega ali drugih nepričakanik okolščin zadržane od izmenjave, na dom in da tam prevzemejo pejneze na potrdilo zavolo izmenjave.

Što ne poskrbi da se njegovi pejnezi pravčasno zamenjajo, bode sam odgovoren za škodo, štero bode meo zavolo toga. Prošenj, da bi se zamenjava kasnej ešče ednok dovolila, se ne bode v račun vzelo. Civilni komisar za Prekmurje: **Berbuč s. r.**